

■ Shalini Kantayya.

levat, että ne eivät tee inhimillisistä ennakkoluuloista johtuvia virheitä. Tekoäly ei kuitenkaan ole taikuutta, vaan toimii ihmisten tuottaman tiedon varassa. Vinoutunut tieto opettaa tekoälyn tekemään vinoutuneita päätöksiä”, Kantayya sanoo puhelimitse New Yorkista.

Coded Bias on internet-ajan ruumiinavaus, jossa algoritmiaaktivistit paljastavat verkkomaailmaa ylläpitäviä valtarakenteita. Amazonin yritys ulkoistaa rekrytointiprosessi tekoälylle menee mönkään, kun yhtiö huomaa algoritmien syrjivän systemaattisesti naisia. Amazonin ja IBM:n kehittämät ja poliisien käyttämät kasvojentunnistushjelmat reagoivat erityisen herkästi musiikkiin. Verkkokeskustelijat opettavat Microsoftin kehittämän tekoälyrobotin Tayn pikavauhtia patarasistiksi – saaden yhtiön lopettamaan kokeilunsa.

”Verkkoa pyörittävän teknologian ongelma on, että harva ymmärtää kunnolla sen toimintaa. Tekoäly tuottaa yllätyksiä myös kehittäjilleen.”

”Nyt tiedämme, ettei Google toimi kuin julkinen kirjasto.”

INTERNETIIN kohdistui aluksi paljon optimismia. Uuden alustan uskottiin vähentävän tiedonvälityksen portinvartijoita ja karsivan julkiseen keskusteluun osallistumisen kustannuksia. Näin yhä useammat saivat äänensä kuuluviin.

”Nyt tiedämme, ettei Google toimi kuin julkinen kirjasto ja että verkossa voittajat voivat saada lähes kaiken”, Kantayya sanoo.

Coded Bias piirtää verkosta kuvan muutaman jättiläisfirman temmellyskenttänä.

”Kiinassa ihmisiä laitetaan järjestykseen heidän verkkokäyttäytymisensä perusteella, mutta kiinalaiset sentään tietävät sen. Yhdysvalloissa dataoikeuksia ei valvota juuri lainkaan.”

Amerikkalaiset saava maistiaisista heitä koskevan datan hallinnasta vain, kun tieto kulkee verkossa Euroopan kautta.

”EU:n tietosuoja-asetus pakottaa teknologiayrityksiä suojaamaan myös amerikkalaisten yksityisyyden suojaa paremmin kuin USA:n lainsäädäntö.”

YHDYSVALTALAISIA teknologiajättejä pyörittää homogeeninen joukko valkoisia miehiä.

Heidän maailmankuvansa hallitsee verkkoa enemmän kuin moni tiedostaa.

”Verkon vallankäyttö on usein näkymätöntä, ja juuri se tekee siitä erityisen huolestuttavaa”, Kantayya sanoo.

Hänen haastattelemiensä asiantuntijoiden pelkona on, että kansalaisoikeustaisteluissa suurella vaivalla saavutetut voitot haihtuvat verkossa ilmaan huomaamatta.

Näin etniset vähemmistöt pudotetaan parialuokkaan, jota poliisi pysäyttää valkoisia hanakammin ja joiden lainhakemukset pankki hylkää – koska ihmisten ennakkoluuloja toistavat algoritmit päättävät niin.

”Olemme vapaaehtoisesti luovuttaneet teknologiayhtiöille valvontakoneiston, jollaisesta Stasi olisi voinut vain haaveilla”, Kantayya sanoo.

”Verkossa kerätyn datan käyttöön tarvitaan pelisäännöt ja niistä pitää käydä globaalia keskustelua. Nyt algoritmien valta muodostaa vakavan uhkan demokratialle.” ■

MATTI RÄMÖ

Runoilija lähti

PEKKA KEJONEN on kuollut. Kuopio-laissyntyinen kirjailija menehtyi 10. syyskuuta sairauskohtaukseen kotonaan Mänttä-Vilppulassa 79-vuotiaana. Kuudella vuosikymmenellä runoja ja proosaa julkaissut Kejonen tunnettiin nuoruudessaan myös muusikkona.

Presidenttien kauhu

Watergate-paljastaja **BOB WOODWARD**, 77, panee uudessa kirjassaan Donald Trumpin ahtaalle. Kirjan mukaan presidentti tiesi koronaviruksen vaarallisuudesta jo tammi-kuussa, mutta vähätteli sitä julkisuudessa. Woodward perustaa tietonsa Trumpilta saamiinsa haastatteluihin.

Helmari lennossa

Suomen jalkapallomaajoukkueen runkopelaajiin kuuluva **NORA HEROUM**, 26, on pelannut ensimmäiset minuutinsa Englannin Superliigassa. Kesällä Italiasta siirtynyt Heroum pääsi kentälle toisella puoliajalla, kun hänen seuransa Brighton & Hove Albion kohtasi liigan jättiläisiin kuuluvan Manchester Cityn. Debyytti onnistui hyvin, sillä Brighton venyi vieraskentällä o–o-tasapeliin. ■

